

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

תאריך עדכון אחרון:	10. קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה
29/01/2013	
לכל פרקי התדריך	
נספחים: א. נוסחי מכתב דחייה	

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.1 מידע כללי

[1. כללי](#)

[2. הגדרות](#)

1. כללי

נכה עבודה עשוי להיות זכאי לקצבה מיוחדת, עפ"י [פרק ה' סעיף 112](#) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה 1995 ועפ"י תקנות הביטוח הלאומי ([מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים](#)) תשכ"ה - 1965.

- לשם בדיקת זכאותו עליו להגיש תביעה לפקיד השיקום שיבדוק את תביעתו עפ"י הכללים שיפורטו במסמך זה.
- קצבה מיוחדת מיועדת לתת מענה לפגיעה ביכולת התפקודית של האדם הנובעת מהפגיעה המוכרת כפגיעת עבודה, וזאת על מנת לאפשר קיום אורח חיים תקין ככל הניתן וכן לאפשר שיקום מקצועי ו/או חזרה לעולם העבודה.
- בבדיקת הזכאות לקצבה מיוחדת שנקבעת ע"י רופא מוסמך ופקיד שיקום יש לקחת בנוסף למצבו הרפואי של האדם וצרכיו התפקודיים גם צרכים נוספים הנובעים מנכותו המוכרת כפגיעה בעבודה ושבראייה מערכתית מונעים ממנו ניהול אורח חיים תקין.
- ישנה חשיבות רבה למעורבותו של פקיד השיקום באיתור מוקדם ככל האפשר של זכאים: * על מנת לסייע בשלב מוקדם ככל האפשר לתובעים שמגבלתם קשה וזקוקים לקצבה לקיום אורח חיים תקין וקניית שירותים * על מנת לסייע בשלב מוקדם ככל האפשר לתובעים שמגבלתם הקשה הוציאה אותם ממעגל העבודה ושעשויים באמצעות שימוש בקצבה מיוחדת לחזור לעולם העבודה. (הרחבה [בסעיף 10.4 \(3\)](#)) * מאחר וישנה מגבלה של תשלום רטרואקטיבי עד שנה מיום הגשת התביעה.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

2. הגדרות

עפ"י [סעיף 112](#) נכה זכאי לקצבה מיוחדת "בסכומים ולפי הכללים שנקבעו אולם לא יותר מרבע הקצבה המרבית המשתלמת על בסיס דמי הפגיעה המרבית". הכללים מפורטים בתקנות ([סעיף 10](#)).

1. "נכה" – נכה עבודה שהוראות סעיף 112 חלות עליו (כמפורט [בסעיף 10.2](#)).

2. "פעולות יום יום" – לבישה, אכילה, שליטה בהפרשות, רחצה, נידודת עצמית בבית והקשור בהן.

3. "השגחה" – השגחה ופיקוח על הנכה למניעת נזק או סכנה לעצמו או לאחרים.

4. "קצבה מיוחדת מקסימאלית" – כמשמעותה בסעיף 112 לחוק, הסכום המעודכן מופיע בשאילתת שיעור לוח 5.3.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.2 תנאי זכאות

1. בסעיף [112 \(א\) \(1\)](#) לחוק הביטוח הלאומי נקבע כי: "נכה עבודה שנקבעה לו דרגה יציבה בשיעור של 75% לפחות (כולל תקנה 15), זכאי, בנוסף לכל גמלה אחרת - לקצבה מיוחדת להחזקתו האישית או לשיקומו המקצועי עקב נכותו בסכומים ולפי כללים שנקבעו...".
2. בסעיף [112 \(ב\)](#) לחוק נקבע כי: "נכה עבודה שנקבעה לו דרגת נכות של 75% לפחות והיא דרגה שאינה יציבה, יהיה זכאי לקצבה מיוחדת אם קבעו רופא או ועדה רפואית כי הם סבורים שהדרגה היציבה לא תפחת מ-75%".
3. עפ"י סעיף [112 \(ג\)](#) לחוק: "השר רשאי, בהתאם לתנאים מיוחדים שקבע, להחיל את הוראות סעיף קטן (א) לגבי נכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ-75% לעניין תשלום קצבה מיוחדת...".
 - בתקנות הביטוח הלאומי ([מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים](#)) תשכ"ה - 1965, קבע השר את התנאים למתן גמלאות מיוחדות.
 - בתקנה [1 \(ב\)](#) "נכה שעקב פגיומת באיברים זוגיים קבעה לו ועדה רפואית דרגת נכות כללית בשיעור של 85% לפחות והיא דרגת נכות יציבה. ובלבד שהועדה הרפואית קבעה כי 2/3 לפחות מדרגת נכותו הכללית נובעת מפגיעה בעבודה".
4. בתקנה [1 \(ג\)](#): "נכה שנכותו נובעת מפגיעות בעבודה שאירעו בזמנים שונים ואשר בגין כל אחת מהן נקבעה לו דרגת נכות יציבה, כאילו היה נכה בשיעור של 75% ובלבד שדרגת הנכות של הפגיעות אילו הייתה דרגת נכות מורכבת, היא בשיעור של 65% לפחות". (מדובר בצירוף נכויות של אחוזי הנכות הרפואית **בלבד** ללא תקנה 15).
5. בתקנה [1 \(ד\)](#): "נקבעה לנכה עבודה דרגת נכות יציבה בשיעור שבין 65% ובין 74% ועקב נכותו זו יש לו קשיי הליכה". סמכות קביעה זו הינה בידי רופא המוסד.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.3 רמות וגובה הסיוע

תקנה 10 לתקנות מגדירה 4 רמות לגובה הסיוע.

שיעור הקצבה להחזקה אישית ייקבע עפ"י מידת התלות של הנכה בעזרת הזולת בביצוע פעולות יום יום או מידת ההשגחה שהוא זקוק לה.

1. **רמה א' – סיוע קל** - "נכה שעקב נכותו זקוק לעזרה בביצוע פעולות יום-יום, יסווג כמי שזקוק לסיוע קל וזכאי לקצבה מיוחדת בסכום השווה ל-20% מהקצבה המיוחדת המקסימאלית.

2. **רמה ב' – סיוע בינוני** – "נכה שעקב נכותו תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע רוב פעולות היום-יום או זקוק להשגחה או להסעות שלא בתחבורה ציבורית במידה רבה", יסווג כמי שזקוק לסיוע בינוני וזכאי לקצבה מיוחדת בסכום השווה ל-40% מהקצבה המיוחדת המקסימאלית.

3. **רמה ג' – סיוע מרובה** – "נכה שעקב נכותו תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע כל פעולות היום-יום או שזקוק להשגחה מתמדת או הזקוק בקביעות להסעות שלא בתחבורה ציבורית", יסווג כמי שזקוק לסיוע מרובה וזכאי לקצבה מיוחדת בסכום השווה ל-60% מהקצבה המיוחדת המקסימאלית.

4. **רמה ד' – תלוי בזולת** – "נכה שעקב נכותו תלוי לחלוטין בעזרת הזולת בביצוע כל פעולות היום-יום", יסווג כמי שתלוי בזולת וזכאי לקצבה מיוחדת בסכום השווה לקצבה המיוחדת המקסימאלית.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.4 אפשרויות לקצבאות מיוחדות

[1. הגדלת הקצבה להחזקה אישית](#)

[2. קצבה מיוחדת לאחזקת רכב](#)

[3. קצבה מיוחדת לשיקום מקצועי](#)

[4. הגדלת קצבה במצבים מיוחדים](#)

[5. קביעת קצבה לתקופה זמנית](#)

[5.1 הגדלת קצבה לתקופה זמנית](#)

1. הגדלת הקצבה להחזקה אישית

עפ"י [תקנה 10 ג](#) לתקנות: נכה המסווג ברמות א'-ג' שאינו מקבל קצבת ניידות לפי הסכם הניידות, יוגדל סכום הקצבה המיוחדת שנקבעה לו ב-10%.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

2. קצבה מיוחדת לאחזקת רכב

עפ"י [תקנה 10א](#) לתקנות: הזכאות לקצבה מיוחדת לאחזקת רכב כפופה להסכם הניידות וכל עוד גמלת הניידות המשתלמת לנכה עפ"י הסכם הניידות תהיה נמוכה מהסכומים הקבועים בתקנות הקצבה המיוחדת לאחזקת רכב לנפגעי עבודה.

• **נקבעו רמות סיוע הבאות:**

- **רמה א'** – למי שאחוזי נכותו הרפואית 95%-100%
- **רמה ב'** – למי שאחוזי נכותו הרפואית 75%-94%
- **רמה ג'** – למי שאחוזי נכותו הרפואית 74%-65%
- **רמה ד'** – לנכה שנכותו אינה פחותה מ-75% ומתוכם נקבעו לו 65% על גפיים תחתונות

• **בתקנה 10א (ב)** נקבע כי: נכה המקבל קצבת ניידות מופחתת בשל הפרת הסכם הניידות, תובא בחשבון קצבת הניידות שהייתה משתלמת לו אלמלא ההפחתה, וזאת לעניין חישוב הפרש האמור בתקנה 10א (א).

• **בתקנה 10ב** נקבע כי: נכה שאינו זכאי לקצבת ניידות לפי הסכם הניידות אך מקבל קצבה מיוחדת לאחזקת רכב לפי הסדרים קודמים יימשך תשלום הקצבה לאחזקת רכב כל עוד ברשותו או בבעלותו רכב המשמש לניידותו.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

3. קצבה מיוחדת לשיקום מקצועי

בתקנה 10ד לתקנות נקבע כי: "קבע פקיד השיקום כי לצורך שיקומו המקצועי או הבטחת עיסוקו של הנכה יש צורך בכיסוי הוצאות מיוחדות קבועות עקב נכותו של הנכה, תשולם לנכה קצבה מיוחדת לכיסוי הוצאות אלה".

- ניתן לאשר קצבה מיוחדת לצורך לשיקום מקצועי אך ורק אם הנכה עונה לתנאי הזכאות לשיקום מקצועי (יכולת עבודה בתנאי שוק פתוח). לדוגמא:
 1. נכה שיש לו הוצאות נסיעה למקום התעסוקה מעבר לקצבת הניידות שמקבל ואינו מקבל החזר משום מקור אחר עבור הוצאות אלו.
 2. נכה הזקוק לליווי / סיוע במקום העבודה.
 3. בכל מקרה אחר יש לפנות להתייעצות וקבלת אישור של משרד ראשי.
- גובה הקצבה המיוחדת יהיה בגובה סכום ההוצאה בפועל הנדרש לצורך ביצוע התוכנית וכנגד אסמכתא, **ולא יעלה על גובה הקצבה המיוחדת המקסימאלית**.
- יש להקפיד על כתיבת דו"ח מפורט המנמק את הצורך בקצבה לצורך שיקום.
- פקיד השיקום יודיע לנכה **בכתב** שאושרה לו קצבה מיוחדת לצורך שיקומו המקצועי שתינתן לו כל עוד הוא זקוק לכך, וחובה עליו להודיע על כל שינוי במצבו.
- קצבה מיוחדת לצורך שיקום מקצועי תינתן לפרקי זמן **שלא יעלו על שנה**, ועל פקיד השיקום לעקוב אחת לשלושה חודשים שאכן הנכה עדיין נזקק לה לצורך שיקומו המקצועי. במידה וימצא שאינה משמשת את הנכה לשיקומו המקצועי יש להפסיקה לאלתר, באמצעות הודעה לפקיד התביעות באגף השיקום במשרד הראשי.
- נוכח פקיד השיקום בתום שנה שהנכה זקוק עדיין לקצבה לצורך שיקומו המקצועי, יודיע על כך בכתב לפקיד התביעות במשרד הראשי להמשיך ביצוע התשלום.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

4. הגדלת קצבה במצבים מיוחדים

בתקנה 13 נקבע כי: "רשאי המוסד להגדיל את הקצבה המיוחדת אם נוכח ששיעורה אינו עונה על הצרכים של הנכה שלשם סיפוקם הקצבה נועדה."

- במקרים קשים ובמצבים מיוחדים וחריגים כאשר אובחן פער ניכר בין רמת הסיוע שנקבעה לפי מידת התלות, לבין הצרכים המיוחדים של הנכה שהם תוצאה של מצב מיוחד **בצרוף** לנכות **המוכרת כפגיעה בעבודה**, רשאי פקיד השיקום להמליץ להעלותו לרמה גבוהה יותר, לאחר שיפרט בדו"ח את המלצתו זו.
- לדוגמא: תובע שמקבל קצבה מיוחדת המתגורר בגפו ואין מענה למלוא צרכיו עפ"י רמת הסיוע שנקבעה לו, תובע עם קשיי ניידות המתגורר בישוב בלתי נגיש לתחבורה ציבורית ואינו יכול להתנייד אלא בהסעות מיוחדות וכד'.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

5. קביעת קצבה לתקופה זמנית

במקרים בהם התביעה מוגשת סמוך לפגיעה בעבודה או בתקופה בה התובע עדיין מאושפז או במקרים בהם עפ"י חו"ד רופא ו/או אחות מעריכה צפוי שיפור ביכולתו התפקודית של הנכה (גם אם הנכות הרפואית יציבה), יש לקבוע קצבה מיוחדת לתקופה זמנית שלא תעלה על שנתיים ולעשות הערכה מחודשת בתום הזמניות.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

5.1 הגדלת קצבה לתקופה זמנית

בהסתמך על [תקנה 11](#) ועל [תקנה 13](#) הקובעת כי "חל שינוי במצבו של הנכה העשוי להביא לידי הפסקת הקצבה או להפחתה בשיעורה" ניתן לאשר קצבה מיוחדת לתקופה זמנית כשמתגלה הצורך בהגדלה זמנית של הקצבה.

לדוגמא: במקרה של צרכים מוגדלים באופן זמני עקב ניתוח בגין הפגיעה המוכרת.

- התוכנית תוקלד לתקופה **הזמנית** ותופסק אוטומטית בתום מועד הזמניות.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.5 תביעה

1. הגשת התביעה
2. מועד תחולת התביעה
3. הטיפול בתביעה
3.1 הזמנת הערכה תפקודית
3.2 ביצוע תשלום עבור הערכה תפקודית
4. סיכום והמלצה סניפית

1. הגשת התביעה
<ul style="list-style-type: none">• תביעה לקצבה מיוחדת תוגש לפקיד השיקום על גבי טופס בל/266 ויצורפו אליה מסמכים להוכחת התביעה כנדרש בטופס התביעה, כגון מסמכים רפואיים עדכניים, סיכום מחלה/אשפוז, חוות דעת מומחים שונים.• התובע יפרט וינמק בתביעתו לאיזה מטרה מבקש קצבה מיוחדת (כגון: עזרת הזולת, אחזקת רכב) ויקפיד על מילוי כל הפרטים בטופס.• התובע קצבה מיוחדת לאחזקת רכב, יצרף לתביעה מסמכים המעידים כי בבעלותו רכב (רישיון נהיגה, רישיון רכב, אגרת רכב).
לראש הסעיף
לראש הפרק

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

2. מועד תחולת התביעה

על התביעה יחולו הוראות [סעיף 296](#) לחוק שקובע כי: "כל תביעה לגמלת כסף תוגש תוך שנים עשר חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה".

1. "הוגשה התביעה אחרי המועד האמור וקבע המוסד כי התובע זכאי לגמלה בעד התקופה

שקדמה לתביעה, תשולם לו הגמלה שהוא זכאי לה, ובלבד שלא תשולם גמלה בעד

תקופה העולה על 12 חודשים שקדמו בתכוף לפני החודש שבו הוגשה התביעה כאמור".

• יודגש שגם תובע שלא הגיש תביעה במועד בשל אי ידיעת זכויותיו או משום שלא

רצה בקצבה בתקופה כלשהי, יהיה זכאי לקצבה רק ל-12 חודשים רטרואקטיבית

לכל היותר.

2. במידה ופקיד השיקום סבור שיש עילה לתבוע זכאות לקצבה מיוחדת רטרואקטיבית מעל

לתקופה העולה על 12 חודשים (לדוג' במקרה בו הטיפול בקביעת אחוזי הנכות התארך

או שהתביעה השתהתה בברור משפטי), עליו לפנות למנהל אגף השיקום או לרפרנט

במשרד הראשי שהוסמך על ידו להתייעצות.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

3. הטיפול בתביעה

1. פקיד השיקום יקפיד על החתמת התביעה בחותמת דואר נכנס ביום קבלתה.
2. פקיד השיקום יבדוק האם חלים על התובע התנאים המקדמיים המזכים בקצבה כמפורט [בתנאי הזכאות](#).
3. פקיד השיקום יפגוש את הנכה, יראיין אותו ויעמוד על מצבו וצרכיו המיוחדים.
4. פקיד השיקום יבדוק האם התובע מוכר ומקבל קצבת שירותים מיוחדים או קצבת סיעוד או עזרת הזולת (כנפגע פעולות איבה או דרך משרד הביטחון) ויבהיר לו שבמידה ותביעתו לקצבה מיוחדת תאושר יהיה עליו לבחור בין הקצבאות השונות.

השלמה לטיפול בתביעה:

[3.1 הזמנת הערכה תפקודית](#)

[3.2 ביצוע תשלום עבור הערכה תפקודית](#)

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

3.1 הזמנת הערכה תפקודית

- במידה והתובע עונה על התנאים המקדמיים לקצבה מיוחדת ומתאר הגבלות בביצוע פעולות יום-יום, השגחה או ניידות, יזמין פקיד השיקום הערכה של אחות/מעריכת סיעוד שתשמש ככלי עזר למתן המלצה סניפית (רופא ופקיד שיקום).
- הזמנת ביצוע ההערכה תעשה מתוך רשימת האחיות שזכו במכרז שפרסם אגף הסיעוד ושאותה ניתן לקבל במחלקת הסיעוד בסניף.
 - על מנהל תחום השיקום והרופא המוסמך בסניף להנחות את האחיות המעריכה שהוזמנה לערוך את הבדיקה בהתאמה לנפגעי עבודה ([נספח מס' 1](#)).
 - האחיות המעריכה תבצע ביקור בית ותגיש הערכה תפקודית על גבי טופס [בל/268](#) המסכם את הצרכים התפקודיים של התובע הנובעים מנכותו המוכרת.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

3.2 ביצוע תשלום עבור הערכה תפקודית

- פקיד השיקום יפתח תוכנית במחשב:
 - **תוכנית** - אבחון חיצוני לתוכנית
 - **יעד** - אבחון רפואי/פארא רפואי
- האחות תעביר לפקיד השיקום את טופס סיכום ההערכה שביצעה בצרוף חשבונית בה תציין היכן בוצעה ההערכה וכמה ק"מ נסעה לצורך ביצועה.
- התעריף לתשלום הינו התעריף הנקוב במכרז המעריכות של הסיעוד .
- התשלום יבוצע במערכת השיקום.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

4. סיכום והמלצה סניפית

עם קבלת ההערכה התפקודית, פקיד השיקום יגבש ביחד עם הרופא המוסמך את ההמלצה לקביעת רמת הסיוע הנדרש לצורך תשלום קצבה מיוחדת בהתבסס על הערכת האחות ועל ההערכה הסוציאלית והשיקומית שגיבש, וכן מועד תחולת הזכאות.

ההמלצה תינתן על גבי טופס התביעה ויש לצרף אליה:

1. נספח תפקודי המהווה בסיס להמלצה ([טופס בל/297](#)).
2. הערכה תפקודית שבוצעה ע"י אחות מעריכה ([טופס בל/268](#)).
3. דו"ח מסכם של פקיד השיקום, כולל סיכום אינטגרטיבי המכיל:
 - א. פרטים על התובע ובני משפחתו.
 - ב. תאור נכותו והשפעתה על מצבו.
 - ג. הערכה סוציאלית.
 - ד. פוטנציאל לשיקום מקצועי.
 - ה. במידה והנכה תובע קצבה מיוחדת לשיקום מקצועי ולהבטחת עיסוקו יש לפרט את הצרכים וההוצאות המיוחדות הנדרשות.
 - ו. נתונים על זכויות הנכה עפ"י הסכם הניידות ומימושו.את כל החומר יש לשלוח לפקיד התביעות באגף השיקום במשרד הראשי.

- **אישור הזכאות ותשלום הקצבה יעשה באגף השיקום במשרד הראשי.**
- **תשלום הקצבה נעשה לחשבון הבנק של הזכאי שבו משולמת לו גם קצבת הנכות מעבודה בהתאם להזנת ענף נפגעי עבודה.**
- במקרים בהם אושרה לתובע קצבה מיוחדת והוא מקבל קצבה לשירותים מיוחדים / קצבת סיעוד /עזרת הזולת, פקיד התביעות באגף השיקום ישלח באמצעות פקיד השיקום בסניף מכתב המפרט את גובה הקצבאות השונות ועל התובע להשיב בכתב באיזו קצבה בוחר.
- **חובת הודעה על שינוי במצב** - עם אישור הקצבה המיוחדת, על פקיד השיקום להדריך את הנכה להודיע למוסד מיד על כל שינוי במצבו העשוי להביא לידי הפסקה בתשלום הקצבה המיוחדת או לשינוי בשעורה (הגדלה או הקטנה).

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.6 דגשים לתשלום הקצבה

[1. איסור להעביר זכות לקצבה](#)

[2. מינוי מקבל גמלה](#)

[3. ניכוי תשלום יתר](#)

[4. כפל גמלאות](#)

1. איסור להעביר זכות לקצבה

עפ"י הוראת [סעיף 303](#) לחוק הביטוח הלאומי – פרק א' "זכות לגמלת כסף אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לגמלה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך".

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

2. מינוי מקבל גמלה

עפ"י הוראת [סעיף 304](#) לחוק הביטוח הלאומי - פרק א': "נוכח המוסד כי הזכאי לגמלה אינו יכול לגבותה או מתן הגמלה לידי אינה לטובתו, רשאי המוסד למנות את מי שבהחזקתו או בהשגחתו נמצא הזכאי או אדם אחר, בתנאים שקבע המוסד כמקבל הגמלה, ולשלם לו את הגמלה כולה או חלקה והכול בתנאים שיראו למוסד".

לפיכך, במידה ופקיד השיקום בהתייעצות עם רופא המוסד סובר כי מפאת מצבו הנכה אינו יכול לגבות או לנהל את השימוש בקצבה המיוחדת, עליו למנות לנכה מקבל גמלה, ולדאוג שהממונה יפתח חשבון בנק נפרד וייעודי למטרה זו.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

3. ניכוי תשלום יתר

עפ"י הוראת [סעיף 315](#) לחוק הביטוח הלאומי - פרק א': "שילם המוסד בטעות או שלא כדין, גמלת כסף או תשלום אחר, רשאי המוסד לנכות את הסכומים ששילם כאמור מכל תשלום שיגיע ממנו בין בבת אחת ובין בשיעורים, כפי שייראה למוסד, בהתחשב במצבו של מקבל התשלום ונסיבות העניין".

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

4. כפל גמלאות

עפ"י הוראת [סעיף 320](#) לחוק: "לא ניתן לקבל קצבאות שונות בעד פרק זמן אחד". קיים כפל בין קצבאות סיעוד, עזרת הזולת (כנפגע פעולות איבה או דרך משרד הביטחון) ושירותים מיוחדים, המיועדות לטיפול אישי.

- **לתשומת הלב**, במקרה של מקבל קצבת נכות מעבודה שאינו זכאי לקצבה מיוחדת הוא רשאי לקבל קצבה לשירותים מיוחדים מכוח [פרק ט' – ביטוח נכות ותקנות למתן שירותים מיוחדים 10 א'](#).
- מי שבחר לקבל קצבת נכות כללית במקום קצבת נכות מעבודה אינו יכול לקבל קצבה מיוחדת, וזכאותו תיבדק במסגרת קצבה לשירותים מיוחדים.

[לראש הסעיף](#)

[לראש הפרק](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.7 מקרים מיוחדים בתשלום הקצבה

[1. נכה שהיוון קצבתו](#)

[2. נכה הנמצא בחו"ל או במוסד סיעודי](#)

1. נכה שהיוון קצבתו

הזכאות לקצבה מיוחדת לנפגע עבודה עומדת בעינה גם במקרה שנכה היוון קצבתו במלואה או בחר בקצבת זקנה במקום קצבת נכות מעבודה.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

2. נכה הנמצא בחו"ל או במוסד סיעודי

- נכה הנמצא בחו"ל זכאי להגיש תביעה לקצבה מיוחדת וכן להמשיך ולקבל את הקצבה המיוחדת גם בתקופת שהותו בחו"ל.
- נכה המאושפז במוסד סיעודי זכאי לקבל קצבה מיוחדת כל זמן שהותו במוסד. עצם שהייתו של הנכה במוסד סיעודי אינה שוללת את תשלום הקצבה המיוחדת.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.8 מעקב

- פקיד השקום יבצע הערכת מצב לפחות אחת לשנה וחצי (ע"י ביקור בית או בדרך אחרת) ויבדוק האם יש שינוי במצבו של הנכה.
- יש לתעד בתיק השיקום את הבדיקה שנערכה וממצאיה ולעדכן בתוכנית במחשב את תאריך המעקב הבא.
 - אם לאחר בדיקה או התייעצות עם רופא המוסד נמצא שיש לבדוק שוב את מידת התלות של הנכה מכיוון שנראה שישנה החמרה במצבו, יש לקיים דיון מחדש.
 - יש להנחות את הנכה להגיש תביעה נוספת לקצבה מיוחדת לשם הגדלת הקצבה, לקיים בדיקת הערכת מידת התלות ולהחיל עליו את הוראת הגשת התביעה כמפורט [בסעיף 10.5 \(1\)](#). במידה וועדת השיקום דוחה את התביעה להגדלת הקצבה יש לשלוח לו מכתב דחייה – ראה נוסח בנספח.
 - במקרה של שיפור במצבו של הנכה יש לפעול עפ"י [סעיף 10.9](#).
 - לגבי נכים המקבלים קצבה לאחזקת רכב עקב שמירת זכויות לפי הזכאות שאושרה לפני 11/78, ואינם זכאים לקצבת ניידות, יש לתייק בתיק מסמכים המעידים שאכן ממשיכים להחזיק ברכבם (אגרת רכב ורישיון רכב) ולצרף חוות דעת פקיד השקום לגבי יכולתם להמשיך ליהנות מהרכב, בהתחשב במצב הבריאות וצורכי היום היום של הנכה.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

10.9 הפסקת הקצבה

פרק זה מתייחס לתקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים), תשכ"ה - 1965

- בתקנה 11 (א) נקבע כי: "חל שינוי במצבו של הנכה העשוי להביא לידי הפסקה בתשלום הקצבה המיוחדת או להפחתה בשיעורה, יודיע על כך מיד למוסד".
- בתקנה 11 (ב) נקבע כי: "נוכח המוסד כי חל שינוי, כאמור בתקנת משנה (א), בין על פי הודעת הנכה ובין בדרך אחרת, רשאי המוסד להפסיק את תשלום הקצבה המיוחדת או להפחית בשיעורה"
- תקנה 14 קובעת כי "היה בדעת המוסד לעכב או להפסיק גמלה, ישלח בדואר רשום התראה על כך לזכאי לגמלה לפחות 14 יום מראש".
- פקיד השיקום יתייעץ עם הרופא ויבחן עימו אילו מסמכים נדרשים על מנת לבצע את השינוי: בדיקת אחות מעריכה/ אישור רפואי עדכני/ פתיחת תיק וכד'.
- יש להזמין את הנכה לשיחה ולהבהיר לו השינויים שבגינן הוחלט על עיכוב או הפסקת הקצבה.
- שליחת המכתב בדבר הפסקת הקצבה תעשה לאחר השיחה שהתקיימה עם הנכה.
- פקיד השיקום ידווח בהקדם למשרד ראשי ויצוין מועד לפקיעת הזכאות והמועד המומלץ להפסקת הקצבה לפי העניין.

[לראש הפרק](#)

[לראש הסעיף](#)

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

נספחים

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

נספח 1 – נוסחי מכתב דחייה

במקרה של תביעה חדשה

לכב'

ת.ז.

הנדון: דחיית תביעתך לקצבה מיוחדת

בתוקף תפקידי כפקיד/ת תביעות לענייני שיקום, הריני דוחה את תביעתך לקצבה מיוחדת מיום..... .

בהתאם לסעיף 112 לחוק (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים) תשכ"ה-1965 נכה עבודה זכאי לקצבה מיוחדת להחזקה אישית או לשיקום המקצועי אם עונה לכללים שנקבעו בתקנות.

יש לפרט את הדחייה על פי הנימוק הרלוונטי, האופציות הינן:

1. אינך עונה לתנאי המקדמי לבדיקת הזכאות (אחוזי נכות / קשיי הליכה הנובעים מהפגיעה).

2. מאחר ובחרת בקצבת נכות כללית ולא בקצבת נכות מעבודה אין אתה זכאי לקצבה מיוחדת, שכן זכאות לקצבה מיוחדת הינה למי שמקבל קצבת נכות מעבודה בלבד. לידיעתך, כמקבל קצבת נכות כללית אתה עשוי להיות זכאי לקצבת שירותים מיוחדים במסגרת חוק ביטוח נכות.

3. רופא המוסד בהסתמך על המסמכים הרפואיים המצויים בתיק ו/או על הערכת תפקוד שנעשתה לך על ידי אחות מעריכה, לא מצא שאתה זקוק לעזרה בביצוע פעולות היום יום עקב פגיעתך בעבודה.

4. **במקרה של סירוב להיבדק על ידי אחות מעריכה** - בהתאם לסעיף 6 (2) לתקנות הביטוח הלאומי (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים) תשכ"ה-1965, נכה עבודה יצרף ראיות הדרושות להוכחת התביעה: "המוסד רשאי לדרוש מהתובע פרטים או מסמכים נוספים הנוגעים לתביעה בין לפני אישורה ובין ולאחר מכן". תביעתך נדחית משום שלא הסכמת לבדיקה של אחות מעריכה. בבדיקת האחות נדרשת על מנת להעריך את הזדקקותך לעזרה בביצוע פעולות היום יום עקב פגיעתך בעבודה.

הנך רשאי לערער על החלטה זו בבית הדין האזורי לעבודה ב_____ תוך 12 חודשים מיום קבלת מכתב זה. הינך זכאי לבקש סיוע מהלשכה לסיוע משפטי הכולל יעוץ וייצוג בפני בית הדין. לשם קבלת הסיוע עליך להגיש בקשה ללשכה לסיוע משפטי על

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

גבי טופס שניתן להשיגו בסניפי המוסד, במזכירות בית הדין ובלשכה לסיוע משפטי

שכתובתה: _____

הלשכה לסיוע משפטי תבדוק האם יש לתביעתך אשר נדחתה ע"י המוסד לבטוח לאומי סיכוי סביר מבחינת התקנות, העובדות וראיות ותחליט בהתאם בדבר מתן הסיוע.

בכבוד רב,

_____ עו"ס

פקיד שיקום

במקרה של תביעה להגדלת הקצבה

ת.ז.

לכב'

הנדון: דחיית תביעתך להגדלת קצבה מיוחדת

בתוקף תפקידי כפקיד/ת תביעות לענייני שיקום, הריני דוחה את תביעתך להגדלת הקצבה המיוחדת מיום..... .

בהתאם לסעיף 112 לחוק (מענק מיוחד וקצבה מיוחדת לנכים) תשכ"ה-1965 נכה עבודה זכאי לקצבה מיוחדת להחזקה אישית או לשיקום המקצועי אם עונה לכללים שנקבעו בתקנות.

מתאריך הינך מקבל קצבה מיוחדת ברמה א/ב/ג/ד של סיוע קל/בינוני/מרובה/תלוי

בזולת להלן האפשרויות

1. רמה א' – סיוע קל - "נכה שעקב נכותו זקוק לעזרה בביצוע פעולות יום-יום"
2. רמה ב' – סיוע בינוני – "נכה שעקב נכותו תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע רוב פעולות היום-יום או זקוק להשגחה או להסעות שלא בתחבורה ציבורית במידה רבה"
3. רמה ג' – סיוע מרובה – "נכה שעקב נכותו תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע כל פעולות היום-יום או שזקוק להשגחה מתמדת או הזקוק בקביעות להסעות שלא בתחבורה ציבורית"
4. רמה ד' – תלוי בזולת – "נכה שעקב נכותו תלוי לחלוטין בעזרת הזולת בביצוע כל פעולות היום-יום"

ולכן זכאי לקצבה מיוחדת בסכום השווה ל%... מהקצבה המיוחדת המקסימלית, התשלום החודשי נכון להיום הוא.....

כאן יש להמשיך ולהתייחס לסיבות הדחייה- לאחר בדיקת רופא המוסד והערכת תפקוד על

ידי אחות מעריכה **(אם נעשתה)** לא נמצא שעקב הנכות המוכרת כפגיעה מעבודה יש

החמרה במצבך ועלייה בתלותך בזולת / שיש מקום להגדיל את הקצבה המיוחדת לרמה

המוסד לביטוח לאומי
אגף השיקום
תדריך הוראות ונהלים – שיקום מקצועי
קצבה מיוחדת לנכים נפגעי עבודה

גבוהה יותר.

הנך רשאי לערער על החלטה זו בבית הדין האזורי לעבודה ב_____ תוך 12
חדשים מיום קבלת מכתב זה. הינך זכאי לבקש סיוע מהלשכה לסיוע משפטי הכולל יעוץ
וייצוג בפני בית הדין. לשם קבלת הסיוע עליך להגיש בקשה ללשכה לסיוע משפטי על
גבי טופס שניתן להשיגו בסניפי המוסד, במזכירות בית הדין ובלשכה לסיוע משפטי
שכתובתה: _____
הלשכה לסיוע משפטי תבדוק האם יש לתביעתך אשר נדחתה ע"י המוסד לבטוח לאומי סיכוי
סביר מבחינת התקנות, העובדות וראיות ותחליט בהתאם בדבר מתן הסיוע.

בכבוד רב,

_____, עו"ס

פקיד שיקום

[לראש הפרק](#)